

Talentontwikkeling in de visie op LOB?

In visiedocumenten komen we vaak het woord ‘talentontwikkeling’ tegen. Maar wat is dat eigenlijk? Als ik het directeuren, teamleiders of docenten vraag, krijg ik verschillende antwoorden. Voor de een is talentontwikkeling het ‘bijspijkeren van de kennis van leerlingen die niet goed mee komen’, voor de ander ‘het aanbieden van extra lesstof aan leerlingen met een hoog cognitief vermogen’ en voor nog een ander heeft het niets met cognitief vermogen te maken maar met persoonlijke eigenschappen of vaardigheden.

‘Die leefregels geven richting aan wat je wel of niet doet’

Talentontwikkeling of kwaliteitenontwikkeling?

Volgens het Van Dale woordenboek is talent hetzelfde als aanleg. Ontwikkeling is het ‘tot volle wasdom (groei) brengen’. Is ‘talentontwikkeling’ dat wat we willen bereiken in het onderwijs: dat wat in aanleg al aanwezig is laten groeien? Of kun je ook ergens goed in worden doordat in een bepaalde situatie een beroep wordt gedaan op het oefenen van vaardigheden waarvoor je gemotiveerd bent? Dan zou je beter kunnen spreken van ‘kwaliteitenontwikkeling’. Kwaliteit is volgens het woordenboek: ‘de mate waarin iets (gesteldheid, hoedanigheid, aard) goed is’. Dat kan aanleg zijn, maar ook een gesteldheid die door veel oefenen kan worden bereikt. Om veel te willen oefenen, is het van belang om motieven

te ontdekken. En dan daarbij te vragen ‘Wie bepaalt wat de kwaliteiten zijn?’ en ‘Wie stuurt op welke en hoe kwaliteiten ontwikkeld worden?’

Visie

Gezien de verschillen in opvatting over de definitie ‘talentontwikkeling’, zegt de waarde ‘talentontwikkeling’ dus nog niet zo veel, zolang de normen niet worden besproken. Het is dus belangrijk om specifieke leefregels te formuleren met elkaar, van waaruit eenieder zijn werk uitvoert. Die leefregels geven richting aan wat je wel of niet doet. Om een visie tot leven te brengen, is het van belang dat iedereen hieraan een bijdrage levert.

Het inrichten van onderwijs met als doel om kwaliteiten van leerlingen te ontwikkelen, vergt nogal wat. Als de visie van school het ontwikkelen van kwaliteiten is, dan moet de school de mogelijkheid organiseren om motieven te ontdekken, te experimenteren en vaardigheden te oefenen om ergens goed in te worden. Het curriculum en de begeleiding worden dan ingericht op het stap voor stap leren ontdekken, ontwikkelen en benutten van kwaliteiten. Dit kan binnen en buiten de school, door vakdocenten, mentoren, beroepsbeoefenaren of netwerkcontacten in de privé-situatie. En in het kader van ‘studie- en beroepskeuze’ ook nog eens in relatie tot werk. Kortom: het is geen sinecure om een visie op papier te krijgen en het papier tot leven te brengen. Een voortdurende dialoog hierover tussen en binnen de verschillende niveaus in de organisatie is hiervoor nodig.

Marinka Kuijpers doet al vanaf 2003 onderzoek naar loopbaanontwikkeling en -begeleiding van leerlingen in het vmbo, mbo en hbo. Voor de NVS-NVL Academie geeft ze de Training en Vervolgtraining Loopbaangesprekken.